

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. Quænam Quinto Præcepto Decalogi prohibeantur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO III.

De Quinto Præcepto Decalogi.

QUÆSTIO I.

Quanam Quinto Præcepto Decalogi prohibeantur?

Ratio ordi-
nis. 1.

Agredimur nunc ea Præcepta Decalogi secundæ Tabulæ, quæ sunt negativa, seu quibus expressè prohibetur, quodcunque jus Proximi violare, aut ipsum in bonis suis injustè lædere. Quia verò inter alia bona hominis primum locum obtinet vita, meritò in hoc quinto Præcepto Decalogi per illa verba, Exodi 20. *Non occides*, severissimè à Deo interdicitur homicidium, ac quæcunque injusta læsio corporalis Proximi. Hinc fit

Hoc præ-
cepto pro-
hibetur
quodcun-
que homi-
cidium, si-
milique

2. CONCL. I. Hoc quinto Præcepto Decalogi prohibetur quodcunque homicidium injustè illatum, tam Proximi, quam sui ipsius. Ita certa, & communis; ac habetur expressè c. *Si non licet*, 23. q. 5. atque patet ex illis generalibus verbis: *Non occides*. Et quidem hoc Præcepto non solum homicidium opere consummatum, quod est ultimum damnum in corpore, videlicet mors; sed etiam quodcunque aliud damnum injustum in corpore citra mortem, inferri prohibetur.

Damnum
injustum
corporis;

Mutilatio
enormis, &
non enor-
mis;

3. Porro hujusmodi damnum injustum in corpore citra mortem, aliud est irremediabile, ut mutilatio: aliud remediabile, ut vulneratio, aut alia læsio curabilis. Rursus mutilatio alia est enormis, quæ impedit ex toto actum aliquem humanum, qui competeret homini secundum illam partem amputatam; prout contingit in amputatione manus dexteræ. Alia non enormis, id est, non impediens actum humanum: ut amputatio digiti, vel alicujus partis digiti. Scotus 4. dist. 15. q. 3. §. de secundo, & alij.

4. CONCL

4. CONCL. II. Quinto isto Præcepto Decalogi non tantum prohibetur homicidium exterius, sicut intelligebat Populus carnalis Judæorum in veteri Testamento, qui solum reputabat illud prohiberi, pro quo inferebatur pœna ab ipsa Lege Mosaica: sed etiam secundum verum intellectum, atque authenticam declarationem Supremi Legislatoris: prohibetur interior deliberata voluntas occidendi, vel lædendi Proximum ex iracundia. Ita siquidem Christus Dominus *Matth. cap. 5.* docuisse legitur: *Audistis, quia dictum est antiquis: Non occides. Qui autem occiderit, reus erit iudicio. Ego autem dico vobis: quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, raca, reus erit concilio: Qui autem dixerit, fatue, reuserit gehenna ignis.* Quibus verbis manifestè Christus rejicit errorem Judæorum, putantium, quòd solum homicidium exterius hoc Præcepto prohibeatur, dum etiam iram, seu quemlibet injustum vindictæ appetitum prohibutum esse ostendit.

5. Ubi pro clariori dictorum verborum, & sententiæ severioris intelligentia, advertendum est cum S. Thoma 2. 2. q. 158. art. 3. ad 2. quòd ibidem Dominus loquatur de illo motu iræ, in quo quis appetit Proximi occisionem, aut quamcunque gravem læsionem: nam talis appetitus, si consensus rationis plenè ac perfectè superveniat, est peccatum mortale; quod ipsum contextus verborum satis indicat.

6. Advertendum ulterius cum Lessio *lib. 4. de just. & jure, cap. 4. n. 26.* & alijs, quòd Salvator noster dictis verbis explicaverit tres gradus ad homicidium. Primus, est ira interna optans mortem Proximi. Secundus, eadem ira prorumpens in contumeliam, sed leviozem; quæ indicatur per *ly, raca*, quod juxta D. Augustinum est interjectio spernentis, & adversantis. Tertius, eadem ira erumpens in contumeliam gravem, & manifestam, qualis indicatur per *ly, fatue*.

7. CONCL. III. Insuper hoc quinto Præcepto Decalogi prohibetur quòdcunque convitium, aut probrosum & injuriosum verbum ex ira, vel appetitu vindictæ prolutum in Proximum; item & quilibet iræ motus, præscriptum à ratione modum excedens; similiter etiam injustus vindictæ appetitus, etiamsi neque actu, neque ullo verbo, aut signo exteriori prodatur. Ita Doctores Catholici passim, & patet ex præallegatis verbis Christi Domini. Sed de his alibi. (a)

8. Nec

quin etiam interior voluntas deliberata occidendi, vel iniuste lædendi Proximum.

Intellectus verborum Christi, Matth. 5.

Tres gradus ad homicidium.

Quæ alia hoc quinto Præcepto prohibeantur?

(a) *Tract. 3. Dist. 3. q. 5. & Tract. 9.*

Dist. 6. q. 2. & 3.

Quomodo
intelligendum?
Cogitationis
pœnam
nemo patitur.

8. Nec dicas. Juxta *L. 18. ff. de Pœnis*, & refertur can. Cogitationis. de pœnit. dist. 1. *Cogitationis pœnam nemo patitur*. Resp. enim cum Glossa ibidem communiter recepta, id intelligendum esse coram hominibus: nam cum homo non scrutetur cogitationes, neque percipiat secreta cordium, bene verificatur, quod cogitationis pœnam nemo patitur ab hominibus. Secus est in ordine ad Deum, qui *scrutatur corda, & renes*, Psal. 7. unde coram Deo cogitatio prava ac deliberata incurrit culpam, & meretur pœnam, juxta omnes, & patet ex nono, & decimo Præcepto Decalogi.

Q U Æ S T I O II.

Quodnam Homicidium sit prohibitum?

seipsum directe occidere non licet, absque Divina revelatione.

9. **C**ONCL. I. Absque Divina auctoritate, seu revelatione, non est licitum, seipsum directe atque ex intentione occidere, ad cavendum tandem quodcumque malum. Ita habetur *o. Si non licet. 23. q. 5.* estque certum. Probatur autem partim ex generali prohibitione hujus quinti Præcepti Decalogi; partim ex eo: quia homo non habet jus & auctoritatem in propriam vitam, cum non sit dominus absolutus vitæ suæ (hic enim est solus Deus) sed duntaxat custos & usufructarius, quatenus jus habet custodiendi vitam suam & membra contra quemcumque iniquum aggressorem, eisque utendi ad Dei laudem.

Facta quorundam Sanctorum, excusantur.

10. Dicitur notanter, *absque Divina auctoritate, seu revelatione*. Tum propter exemplum S. Apolloniæ, virginis & Martyris, semetipsam in rogam sibi præparatum conjicientis; tum aliorum quorundam Martyrum, ac præsertim Fæminarum, quæ seipsas morti tradiderunt, ne pudicitiam amitterent: id enim fecisse creduntur ex Divina inspiratione, prout eas excusat S. Augustinus *lib. 1. de Civitate Dei, cap. 20.* & concordat textus *cit. c. Si non licet. 23. q. 5.*

Indirectè se occidere ex justa causa, non est illicitum.

Hujus exempla:

11. **C**ONCL. II. Licitum tamen est, justâ de causâ aliquid facere, vel omittere, unde certò scitur præter intentionem nostram mors secutura; sicque seipsum indirectè occidere. Ita Scotus *in 4. dist. 14. q. 3. §. de secundo*, & communis aliorum. Probatur Conclusio inductione. Sic enim miles potest, imò & tenetur, non deserere stationem suam, etsi moraliter certus sit se occidendum ab hostibus. Similiter tempore pestis potest quis in-